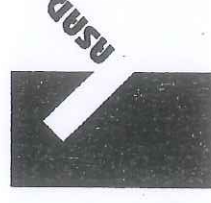

IV. ULUSAL YAŞLILIK KONGRESİ

Ankara Üniversitesi
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

Yaşlı Sorunları Araştırma Derneği

Ankara Üniversitesi Basımevi - 2007
www.ankara.edu.tr

Ankara Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Nusret ARAS

ve

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. H. Sekine KARAKAŞ

4. Ulusal Yaşlılık Kongresi ni onurlandırmanızı saygıyla dilerler.

Tarih : 22-23 Kasım 2007

Yer : Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
Farabi Salonu

* Bu davetیه tüm etkinlikler için geçerlidir.

* Yerler numaralıdır.

08:30 - 09:30 Kayıt

09:30-10:30

Açış Konuşmaları

Prof. Dr. Galip AKIN / Kongre Yürütücüsü

Prof. Dr. Veliittin KALINKARA / YASAD Başkanı

Prof. Dr. H. Sekine KARAKAŞ / D.T.C.F. Dekanı

Prof. Dr. Nusret ARAS /Ankara Üniversitesi Rektörü

10:30 - 11:00 ARA

11:00 - 12:00

KONFERANS: "Yaşlanma ve Ölümin Evrimi"

Prof. Dr. Ali DEMİRİSOY

12:00 - 13:00

Öğle Yemeği

13:00 - 13:30

KONFERANS: "Yaşlılık ve Beslenme"

Prof. Dr. Ayşe BAYSAL

1. Oturum (BELENME 1)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Tanju BESLER

13:30 - 13:50

Yaşlı Bireylerin Beslenme ve Diyet

Konusundaki Tutumları

M.S. Süntüoğlu, A.Ö. Özçelik, L.S. Akan

13:50 - 14:10

Farklı Cinsiyetteki Yaşlıların Beslenme

Alışkanlıkları ve Sebze-Meyve Tüketimleri

A. Uçar, F.P. Çakıroğlu, F. Uzundikme

14:10 - 14:30

Osteoporoz Tehşisi Konması Yaşlı Bireylerin

Süti ve Türevelerini Tüketim Durumlarının

Saptanması

S. Bulduk, E.Ö. Bulduk, T. Süren

14:30 - 15:00

ARA

2. Oturum (BELENME 2)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Metin Saip SÜRÜCÜOĞLU

15:00 - 15:20

Orta Yaşlı ve Yaşlı Bireylerin Beslenme Alışkanlıkları

Üzerine Bir Araştırma

N. Çekal

15:20 - 15:40

60-69 Yaş Arasındaki Bireylerin Süti Grubu Besinleri

Tüketim Alışkanlıkları

A.Ö. Özçelik, H. Yardımcı, Y. Özdoğan

15:40 - 16:00

Anak Dönemden Günlüğe Beslenme ve Yaşlılık İlişkisine Bakış

S. Kardeş Arıhan, O. Arıhan

09:50 - 10:10

Yaşlıya Bakım Evren Bireylerin Birlikte Yaşamaya Güçlüklerinin Belirlenmesi

F.H. İnci, A. Kartal

22 Kasım 2007 Perşembe

Yer: Marjaffer Güker Salonu

1. Oturum (AİLE YAPISI I)

Oturum Başkanı: Prof.Dr. Günsel TERZİOĞLU

13:30 - 13:50

Yaşlıların Algıladıkları Aile Desteginin Yaşam Doyumlarına Etkisi

M. Ardahan, Ö. Erkin, A. Genç

13:50 - 14:10

Yaşlı Erkeklerin Etkilenlikleri Sosyal Olumsuzluklar Hakkında Bir Araştırma

A. Canatan

14:10 - 14:30

Büyükkanneler, Büyükbabalar ve Torunları: Birlikte Yaşar; Birlikte Öğrenirler...

M. Şen, G. Haktanır

14:30 - 15:00

ARA

2. Oturum (AİLE YAPISI 2)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Yıldız ECEVİT

15:00 - 15:20

Aile, Yakın Akraba ve Arkadaş İlişkileri: Yaşlıların Yaşam Doyumunu Üzerindeki Farklı Etkileri

A. Şener, H. Öztop, S. Güven, N. Doğan

15:20 - 15:40

Aile İçinde Çocuk-Yaşlı İlişkilerinde Empatinin Önemi

Ö. Körukşü

15:40 - 16:00

Geçmişten Günlüğe Yaşlıların Aile ve Toplumdaki Statüsü

G. Akın, Y. Bektaş

23 Kasım 2007 Cuma

Yer: Farabi Salonu

09:00 - 09:30

KONFERANS: "Biyokültürel Evrim Sürecinde Yaşlılık"

Prof. Dr. Metin ÖZBEK

3. Oturum (SAĞLIK I)

Oturum Başkanı: Prof.Dr. Erksin GÜLEÇ

09:30 - 09:50

Toplumun Evde Hasta Yaşlı Bakım Gereksinimleri ve Beklentileri

A. Bayrak Temel, A. Uysal

10:10 - 10:30

Başarılı Yaşlanma Modellerinin Sosyolojik Analizi

A. Görgün Baran

10:30 - 11:00

ARA

11:00 - 11:30

KONFERANS: "Yaşlılık ve Fizyoterapi-Rehabilitasyonu"

Prof. Dr. Nurye KIRDI

4. Oturum (SAĞLIK 2)

Oturum Başkanı: Prof.Dr. Nazmi BİLİR

Başlangıçtan Günümüze Eski Anadolu İnsanlarında Ömür Uzunluğu

G. Özgün Başbüyük, A. Apıkkol, G. Akın

Ailede Yaşlıların Bakımı ve Karşılaşılan Sorunlar

O. Hazer

12:10 - 13:00

Öğle Yemeği

13:00 - 13:30

KONFERANS: "Yaşlanma Algısını Toplumsal Kesimlere Göre Farklaştırması"

Prof. Dr. Sibel KALAYCIOĞLU

5. Oturum (SOSYOLOJİ-İLETİŞİM)

Oturum Başkanı: Prof.Dr. Veliittin KALINKARA

Yaşlı Bireylerin İletişim Sorunlarının Yaş Grupları Açısından Değerlendirilmesi: Denizli Örneği

S. Cevlan, N.S. Özdişçiner

Karsal Alanda Yaşlı Olmak

Y. Kırmızı

Yaşlı Bireylerle Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi

M. Kılınc, S. Atay, S. Aksu Yıldırım

ARA

15:00 - 15:30

KONFERANS: "Yaşlılık ve Anıların Değeri"

Prof. Dr. Beril TUFAN

11:40 - 12:00	<i>Anlık Dönem Sanatında Yaşlılık</i> S. Karatöz Arhan
12:00 - 13:00	Öğle Yemeği
13:00 - 13:20	5. Oturum (SANAT-GİYİM 1) Oturum Başkanı: Prof.Dr. Tuba VURAL
13:20 - 13:40	<i>Yaşlı Kadınların Giysi Seçiminde Renklerin Rolü</i> B. Akgün
13:40 - 14:00	<i>Yaşlı Giyiminde Termal Konfor</i> B. Yalçınkaya, N. Kacar, E. Ay
14:00 - 14:30	<i>Yaşlı Kadın Dış Giyiminde Renk ve Model Tercihleri</i> N. Kacar, V. Kalınkara
14:30 - 14:50	ARA
14:50 - 15:10	6. Oturum (SANAT-GİYİM 2) Oturum Başkanı: Yrd.Doç.Dr. Gülşen ERENLER ÇAKAR
14:30 - 14:50	<i>Yaşlı Erkek Tüketicilerin Giysi Satın Alma Strasında Karşılaştıkları Problemler</i> S. Ağaç, Ş. Çiviçi, B. Boğday Saygılı
14:50 - 15:10	<i>Yaşlı Kadın Bireylerin Yücut Ölçülerinin Giysi Kalıplığı Açısından İncelenmesi</i> T. Vural, B. Çileroglu, E. Coruh
15:30 - 15:50	6. Oturum (HUZUREVLERİ - SOSYAL HİZMET-STK) Oturum Başkanı: Doç. Dr. Güzin TÜREL
15:50 - 16:10	<i>Denizli Kentel Kesimde Yaşlıların Yaşam Kalitesini Belirleme Yönelik Parametreler</i> V. Kalınkara, N. Çekal
16:10 - 16:30	<i>Türkiye'de Sivaslı Partilerin Seçim Bildirgelerinde Yaşlılara Yönelik Yaklaşımları ve Gerçekleştirilme Düzeyleri</i> V. Kalınkara
16:30 - 16:50	<i>Yaşlanma ve Devlete Ait Olan Huzurevlerinin Ülke Geneline Dağılımlarıyla ve Yapı Nitelikleri Açısından İncelenmesi</i> H. Hasiloğlu, G. Akın
17:00 - 17:30	ARA
17:30 - 17:50	23 Kasım 2007 Cuma Yer: Muzaffer Göker Salonu
09:30 - 09:50	3. Oturum (MEKAN TASARIMI 1) Oturum Başkanı: Prof.Dr. Yüksel KIRIMLI
09:50 - 10:10	<i>Yaşlılık Dönemini Yaşayan Kentlinin Kamusal Mekana/Yaşama Katılımının Bir Aracı Olarak Genel Tiraletler</i> D. Çukur, Ş. Ergin
10:10 - 10:30	<i>Kentsel Dönüşümde Yaşlı Barınması</i> G. Türel
10:30 - 11:00	<i>Kentsel Mekânda Yaşlı Devinimi: Zafer Alanı.</i> Kıyça Örneği Y. Arat
11:00 - 11:20	4. Oturum (MEKAN TASARIMI 2) Oturum Başkanı: Prof.Dr. Sene ERGİN
11:20 - 11:40	<i>Yaşlılık ve İbadet Mekanlarının Yaşlılar Açısından Kullanılabilirliği</i> O. Tural
11:40 - 12:00	<i>Kentsel Çevrenin Yaşlı ve Yaşlı Davranışları Açısından Değeri-İzmit Alan Araştırması</i> M. Efe
12:00 - 13:00	Öğle Yemeği
13:00 - 13:20	22 Kasım 2007 Perşembe
13:20 - 13:40	Poster Sunumları
13:40 - 14:00	* <i>Diz Yüküklüğü ve Kulaç Uzunluğundan Boy Hesaplanması: Yaşlı Bireyler Üzerinde bir Uygulama</i> E. Güleç, T. Gültekin, B. Koca Özet. M. Sağır, İ. Özer
14:00 - 14:30	* <i>Yaşlılık, Yaşam Kalitesi ve Ergonomik Tasarımlar</i> E.Ö. Bulduk
14:30 - 14:50	* <i>Ankara'da Yaşayan 65 Yaş ve Üstü Bireylerde Ohuzite</i> E. Kurtuluş, V. Ayan, T. Gültekin, S. Cakmak
14:50 - 15:10	* <i>Ankara'da Yaşayan 65 Yaş ve Üstü Bireylerde Kol Antropometrisi</i> S. Ersoy, S. Güngörmüş, M. Sağır, T. Gültekin
15:10 - 15:30	* <i>Yaşlılarda Boyun, Üstkol ve Baldır Çevresi Ölçüleri Yardımıyla Ağırığın Tespit Edilmesi</i> S. Güngörmüş, S. Ersoy, T. Gültekin, M. Sağır

YAŞLI ERKEK TÜKETİCİLERİN GİYSİ SATIN ALMA SIRASINDA KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

Yrd.Doç.Dr. Saliha AĞAÇ, Doç.Dr. Şule ÇİVİTÇİ

Arş.Gör.Başak BOĞDAY SAYGILI

Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi

Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü

asaliha@gazi.edu.tr civitci@gazi.edu.tr basakbs@gazi.edu.tr

Özet; Günümüzde tıp biliminin ilerlemesi, teknolojinin gelişmesi ve yaşam kalitesinin artmasıyla dünya nüfusunun da yaş ortalaması hızla artmaktadır. Yaşlanma sürecinde ortaya çıkan fizyolojik değişimlere bağlı olarak bedensel fonksiyonlar yavaşlamakta ve bu durum günlük yaşam aktivitelerine sınırlılıklar getirmektedir. Bu sınırlılıklardan biri de giyim alışverişidir. İnsanlar yaşamları ile her konuda olduğu gibi giyim konusunda da yaşam kalitesini arttırmak istemektedirler.

Bu durumdan yola çıkarak hazırlanan araştırmanın amacı; yaşlı erkek tüketicilerin hazır giyim ürünleri seçiminde dikkat ettikleri özellikler ve giysi satın alma sırasında karşılaştıkları problemleri ortaya koymaktır. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan anket, Ankara'da ikamet eden 65 yaş ve üzeri, 160 erkek tüketiciye uygulanmıştır. Veriler SPSS istatistik programına aktarılarak analiz edilmiştir. Bulgular tablolara aktarılmış ve gerek kendi içinde, gerekse birbirleriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Araştırma sonucunda, yaşlıların çoğunluğunun sadece emekli maaşı ile yaşamlarını devam ettirdikleri belirlenmiştir. Yaşlı erkek tüketicilerin giysi seçiminde, giysinin rahat, kullanışlı ve dayanıklı olmasını istedikleri ve giysi satın alırken giyinme soyunma problemleri yaşadıkları ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler : Yaşlı Erkek, Tüketiciler, Giyim Tercihleri, Giysi Satın Alma Problemleri

The problems of elderly men consumers while buying clothing

Abstract; The mean age of world population is getting increased due to development of medical science, technology and health quality. Body functions slow up due to physiologic alterations during the aging period, and this situation leads up to limitations of activities of daily living. One of these limitations is clothing shopping. People want to advance their life quality on the subject of clothing as in every respect.

The aim of this investigation by setting out these information is to expose problems of elderly men while buying clothing and features of ready made clothing that effect their choosing. Crosshatching method has been used on this investigation. A questionnaire form has been prepared as data collecting agent. The questionnaire form has been applied to 160 men consumers, older

than 65 years, settled in Ankara. Datas have been analysed by SPSS programme. Datas have been transferred to the tables and evaluated.

As a result, it has been determined that most of elderly men struggle for life only with their retirement pension. It has been exposed that Elderly men consumers having problem with attireing while buying clothing, and preferring comfortable, functional and enduring clothing.

Key Words: *Elderly Men, Consumers, Clothing Preferences, Clothing Buying Problems*

1-Giriş

Yaşlanma her canlıda görülen tüm işlevlerde azalmaya neden olan, süregelen ve evrensel bir süreçtir. Yaşlanma sürecinde kalıtım, yaşam biçimi, yapılan iş, beslenme alışkanlıkları, geçirilen kronik hastalıklar ve kişilik özellikleri gibi bireysel farklılıkların etkili olduğu bilimsel araştırmalar tarafından ortaya çıkarılmıştır.

Kronolojik yaşlılık, geçen zamana göre bir yıllık birimler esas alınarak, yapılan yaşlılık tanımını belirtir. Toplumda bulunan karşılığı "yaş" tır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), 1983 yılında Dünya Sağlık Örgütünün sınıflamasına göre ise;

Orta yaşlılar (45-59 yaş)

Yaşlılar (60-74 yaş)

İhtiyarlık (75-89 yaş)

İlerlemiş ihtiyarlık (90 yaş ve üzeri yaşlar) olarak sınıflandırılmaktadır (Oğuz, 1982).

Bu ayrıma göre 60 yaş üstündekiler yaşlı sınıfına girmektedir. Ancak kronolojik olarak yaşlılık için bir sınırlılık belirlemek güçtür. Genel olarak yaşlılığın 60-75 yaşlar arasında başladığı, yaş ilerledikçe de yaşlılığa ilişkin biyolojik ve sosyal sorunların arttığı ifade edilebilir.

Yaşlanma olgusu; tüm dünyada yaşanan sosyal, ekonomik, kültürel, teknolojik ve demografik değişikliklere bağlı olarak yeni bir anlam ve önem kazanmıştır (Koşar, 1996).

Yaşlanma bireyin psikolojisinde, zihinsel yeteneklerinde ve sosyal ilişkilerinde değişikliklere neden olan normal ve kaçınılmaz bir süreçtir. Kişiler yaşlılık döneminde anatomik, fizyolojik ve patolojik sorunlarla karşılaşabilir. Bu dönemde yaşlı bireylerin vücut yapıları ve ölçüleri değişebilir. İskelet-kas sisteminin fonksiyonlarının azalması ile ortaya çıkan fizyolojik ve patolojik değişiklikler düğmeler, model özellikleri (Yaka, kapama, kup, pens, giysinin uzunluğu vb.) gibi unsurları kullanabilme yeteneğini etkileyebilir. Özellikle kavrama gücü ve becerisi azalır bu nedenler her iki elin koordinasyonunu gerektiren faaliyetlerde güçlükler yaşanır (Kalınkara, 2001).

Yaşlılıkta oluşan değişiklikler öncelikle beyin, merkezi sinir sistemi, çevre sinirler ve sonuçta kas sistemi üzerinde etkili olur. Sinir hücrelerindeki

kayıplar yanında bir kısım hücresel elementlerde ise artış gözlenir. Ortaya çıkan kayıplar, görevlerin yerine getirilmesini önemli ölçüde engeller. Bu da, yaşlının en basit işlerini bile kendi başına yapmaktan uzaklaşmasına, yetersiz ve bağımlı hale gelmesine yol açmaktadır (Gür, 2004).

İnsanların yaşamlarının her anında önemli olan giyim, yaşlılar için çok özel bir önemi vardır. Temel fizyolojik ihtiyaçlarından biri olan giyinme vücudu dış etkilerden koruma ve rahatlık sağlamanın yanı sıra, bireyin kendisini topluma kabul ettirmesi ve beğendirmesini sağlar. Giysiler bireylerin görünümünü hem fiziksel hem de duygusal açıdan zenginleştirir. Yeni sosyal ilişkiler kurma, kendi imajını yaratma ve özellikle vücuttaki fiziksel değişiklikler nedeni ile yaşlılık yıllarında giyim önemi artmakta, fiziksel sınırlamalar, vücuttaki değişimler uygun model seçimi gibi faktörler yaşlıların giysi tüketimine yönelik davranışlarını ve tercihlerini etkilemektedir (Özgen, Vural, Çivitci, 2003:188).

İlerleyen teknoloji, sağlık alanında yenilikler, bireyin yaşadığı fiziksel ortamlardaki iyileşmeler yaşlı nüfus ölüm oranındaki azalmalar yaşlı nüfusun artacağını göstermektedir. Bu durumda yaşlı bireylerin yaşam kalitesinin artırılması, onların günlük yaşam aktivitelerini zorlanmadan ve bir başkasına ihtiyaç duymadan karşılamasını sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda, insanların vazgeçilmez fizyolojik ihtiyaçlarından olan giysi edinimi ve kullanımı yaşlıların yaşamlarını hem psikolojik, hem de fizyolojik açıdan etkileyeceği düşüncesinden yola çıkılarak hazırlanan bu çalışmada, yaşlı erkeklerin giysi satın almada dikkat ettikleri özellikler ve giysi satın almada karşılaştıkları problemlerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Yöntemin doğrultusunda verileri toplamak amacıyla anket formu hazırlanmıştır. Ankara'da ikamet eden 60 yaş ve üzerinde 160 yaşlı erkek tüketicilere uygulanan anket yardımıyla elde edilen veriler ve konuyla ilgili kaynaklar araştırmanın materyalini oluşturmaktadır. Hazırlanan anket formu erkek tüketiciler tarafından kolay anlaşılabilir şekilde, konu ile ilgili kaynaklar ve daha önce yapılmış bazı araştırmalardan yararlanılarak oluşturulmuştur. Anket formu bizzat araştırmacılar tarafından yüz yüze yapılan mülakat tekniği ile uygulanmıştır. Ankette yaşlı erkek tüketicilerin hazır giyim ürünlerini satın alma davranışlarını belirlemek amacıyla:

- Bireylerin hangi yaş aralığında olduğu,
- Bireylerin aylık gelirleri,
- Bireylerin giysi seçiminde önem verdikleri ve etkilendikleri unsurlar ve etkilene dereceleri,
- Giysi satın almada karşılaşılan problemlere ilişkin sorulara yer verilmiştir.

Uygulanan anket sonucunda elde edilen veriler S.P.S.S yararlanılarak mutlak ve yüzde değerleri gösteren çizelgelere dönüştürülerek değerlendirilmiştir. Tablolarda yer alan bulgular gerek kendi içerisinde, gerekse birbirleriyle ilişkilendirilerek tabloların altında tartışılmıştır.

Verilerin güvenilirliğini ölçmek için Güvenilirlik Analizi (Reliability Analysis) yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıda verilmiştir.

- Yaşlı erkek tüketicilerin giysi seçiminde dikkat ettikleri özelliklere ilişkin verilerin yüksek güvenilirliğe ($\alpha=0,7386$);
- Yaşlı erkek tüketicilerin satın almada karşılaştıkları problemlere ilişkin verilerin yüksek güvenilirliğe ($\alpha=0,8413$) sahip oldukları görülmektedir.

İşletmelerin gelir değişkeni ile, yaşlı erkek tüketicilerin giysi tercihleri ve giysi satın alma problemleri değişkenleri arasında istatistiksel ilişkinin ölçümü için χ^2 ilişki analizi kullanılmıştır. İlişki testi için hipotezler aşağıdaki şekilde yapılandırılmıştır.

H_0 = Örneklemin gelirlere göre dağılımı ile, yaşlı erkek tüketicilerin giysi tercihleri ve giysi satın alma problemleri durumları değişkenleri arasında istatistiksel ilişki yoktur.

H_1 = Örneklemin gelirlere göre dağılımı ile, yaşlı erkek tüketicilerin giysi tercihleri ve giysi satın alma problemleri durumları değişkenleri arasında istatistiksel ilişki vardır.

Hipotezin kabul ya da reddi için olasılık değeri $P < 0,05$ ise H_0 Red, H_1 Kabul edilebilir. Yani değişkenler arasında istatistiksel ilişki vardır.

Hipotezin kabul ya da reddi için olasılık değeri $P > 0,05$ ise H_0 Kabul, H_1 Red edilebilir. Yani değişkenler arasında istatistiksel ilişki yoktur.

Yapılan χ^2 ilişki analizi sonucunda sadece anlamlı ilişki bulunanlar metin içerisinde belirtilmiştir.

3. Araştırma Bulguları ve Tartışma

- 1/ Yaşlı erkek tüketicilerin giysi satın alma sırasında karşılaştıkları problemleri belirlemeyi hedefleyen bu araştırma sonucunda ulaşılan bulgular aşağıda verilmiştir.

Yaşlı erkek tüketicilerin sağlık problemlerinin sırasıyla tansiyon (%48,1), prostat (%31,3), kalp (%29,4), romatizma (%29,4), şeker (%22,5), kolesterol (%16,3) olduğu; %17,5 oranında ise sağlık problemi yaşamadıkları görülmektedir.

Örnekleme yer alan yaşlı erkek tüketicilerin en fazla yığılma alışveriş eşleriyle çıktıkları (%37,0); en fazla oranda bulvar mağazaları (%54,0) ve çeşitli semt pazarlarından (%46,0) alışveriş yaptıkları; giysi türü olarak ise en çok gömlek (%72,0) ve pantolonu (%77,0) tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Yaşları

SEÇENEKLER	Sayı	%
60-64	50	31,3
65-69	58	36,3
70-74	30	18,8
75-79	18	11,3
80-84	1	0,6
85-89	1	0,6
90-94	1	0,6
95 ve üzeri	1	0,6
TOPLAM	160	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılanların en fazla yığılma ile %36,3'ünün 65-69 yaş arasında, %31,3'ünün de 60-64 yaş arasında olduğu görülmektedir. Araştırmaya 80 yaşın üzerindeki katılım ise oldukça azdır. Bu durum Türkiye'nin gelişmekte olan bir ülke olduğu için yaşlı nüfusunun yaş ortalamasının yaşlı sınırlarında olduğunu göstermektedir.

Bir ülkenin nüfusunun yaşlanması demek, 65 yaş ve üzeri yaştaki kişi nüfus oranının toplam nüfus içindeki payının artması demektir.

Günümüzde dünya nüfusu giderek yaşlanmakta ve yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı artmaktadır. Doğurganlığın azalması, çocuk ölümlerinin düşmesi, enfeksiyon hastalığının kontrol altına alınması, teknolojinin gelişmesi yaşam süresinin uzamasına neden olan önemli faktörlerdir.

Gelişmiş ülkelerde görülen çok ileri yaşlı nüfusun artışı, özellikle bu gruba yönelik servislerin plan ve organizasyonuna öncelik verilmesini zorunlu kılmaktadır. 2000 yılından sonra 1970'lerdeki 80 yaş üzeri nüfusun iki katına katlanacağı hesaplanmıştır. Türkiye'de en son bildirilen ortalama ömür 64,4 yıl, toplam nüfus içindeki oranı ise %5 dolayında bildirilmektedir. 15-20 yıl sonra ise artan nüfusla birlikte yaklaşık iki katına ulaşacağı ön görülmektedir (Oğuzhanoğlu,2003:62). Ömür beklentisindeki bu artış dikkate alındığında giyim sorununun giderek daha fazla yaşlı insanı etkileyebileceği ve yaşlı insanların gün geçtikçe daha büyük bir pazar oluşturacağı açıktır (Özgen.Ufuk, 1999:181).

Tablo 2: Araştırmaya Katılanların Aylık Toplam Gelirleri

SEÇENEKLER	Sayı	%
Asgari ücret ve altı	19	11,9
320-600 YTL	64	40,0
601-900YTL	45	28,1
901-1200YTL	19	11,9
1200YTL ve üzeri	13	8,1
TOPLAM	160	100,0

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan yaşlı erkek tüketicilerin %40'ı 320 ile 600YTL arasında aylık gelire sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bu durum araştırmaya katılan çoğunluğun emekli maaşı ile geçimini idame ettirdiklerini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin ekonomik şartları düşünüldüğünde emekli

maaşı pek çok yaşlıya yetersiz gelmektedir. Bu nedenle, yüksek maliyette ve kısıtlı modelde üretilen giysileri almakta zorlanmaktadırlar.

Tablo 3: Yaşlı Erkek Tüketicilerin Giysi Seçiminde Dikkat Ettikleri Özellikler

SEÇENEKLER	Önemsiz		Kısmen Önemli		Çok Önemli		χ ²	P
	s	%	s	%	s	%		
Dikim kalitesi	18	11,3	45	28,1	97	60,6	20,268	0,009
Kumaş kalitesi	10	6,3	47	29,4	103	64,4	10,083	0,259
Aksesuar kalitesi	41	25,6	70	43,8	49	30,6	16,351	0,038
Marka	114	71,3	32	20	14	8,8	16,047	0,042
Ambalaj düzenlemesi paketleme	114	71,9	39	24,4	6	3,8	7,524	0,481
Moda unsurlarını üzerinde taşıması	117	73,1	35	21,9	8	5,0	17,283	0,027
Fiyatı	11	6,9	46	28,8	103	64,4	20,531	0,009
Satış sonrası hizmetler	38	23,8	66	41,3	56	35,0	8,498	0,386
Vücuda uygunluk	3	1,9	44	27,5	113	70,6	22,243	0,004
Rahathk	5	3,1	17	10,6	138	86,3	4,895	0,769
Kullanışlılık	4	2,5	17	10,6	139	86,9	5,813	0,668
Dayanıklılık	5	3,1	20	12,5	135	84,4	8,379	0,397

n=160

Tablo 3'te katılımcıların büyük çoğunluğu giysi seçiminde; giysinin rahatlığı, kullanışlılığı, dayanıklılığı, vücuda uygunluğu, kumaş kalitesi ve dikim kalitesini dikkat edilen en önemli özellikler olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar giysinin ambalaj düzenlemesine, moda unsurlarını üzerinde taşımasına, markasına, aksesuar kalitesine, satış sonrası hizmetlerine ise önem göstermemektedirler.

Gündelik yaşamın basit zorluklarından biri olan giyinip soyunmak, kendi kendine yetemeyen kişi için büyük bir güçlük haline gelebilir ve genellikle uzun zaman alabilir. Bu sebeple Tablo 3'e bakıldığında katılımcıların giysinin modasından çok, rahatlık ve kullanışlılık özelliklerine önem gösterdikleri görülmektedir. Aydın, Aydınç Bölat ve Arga'nın 2003 yılı yaşlılık kongresindeki "Yaşlı Tüketicilerin Giyim Tercihleri" adlı çalışmalarında giysi satın alırken giysinin ergonomik olmasını tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Tablo 3'de elde edilen sonuçlar yukarıda belirtilen çalışmayla paralellik göstermektedir. Bu durumun sebebinin, yaşlanmayla birlikte ortaya çıkan fizyolojik kısıtlar nedeniyle giysinin rahatlık ve kullanışlılığının ön planda olmasını istedikleri için olduğu düşünülmektedir.

Yapılan χ^2 ilişki analizi sonucunda anlamlı ilişki bulunan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Yaşlı erkek tüketicilerin gelir düzeyi ile giysi seçiminde dikkat ettikleri özelliklerden dikim kalitesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($P=0,009$) olduğu,
- Yaşlı erkek tüketicilerin gelir düzeyi ile, giysi seçiminde dikkat ettikleri özelliklerden aksesuar kalitesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($P=0,038$) olduğu,

- Yaşlı erkek tüketicilerin gelir düzeyi ile giysi seçiminde dikkat ettikleri özelliklerden marka arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($P=0,042$) olduğu,
- Yaşlı erkek tüketicilerin gelir düzeyi ile giysi seçiminde dikkat ettikleri özelliklerden moda unsurlarını üzerinde taşıması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($P=0,027$) olduğu,

Tablo 4: Yaşlı Erkek Tüketicilerin Giysi Satın Alma Sırasında Karşılaştıkları Problemlerin Sıklık Derecesi

SEÇENEKLER	Karşılaşıyorum		Bazen Karşılaşıyorum		Karşılaşmıyorum		χ^2	P
	s	%	s	%	s	%		
Giyinme soyunma problemleri	57	35,6	79	49,4	24	15,0	8,686	0,369
Giyinme soyunma kabinleri darlığı	53	33,1	68	42,5	39	24,4	13,619	0,092
Ürünlerin asılı olduğu rafların yüksekliğine ilişkin problemler	40	25,0	56	35,5	64	40,0	14,674	0,066
Ürünlerin karmaşık yerleştirilmesine ilişkin problemler	50	31,1	74	46,3	36	22,5	27,195	0,001
Alışveriş yerlerindeki merdivenlere ilişkin problemler	41	25,6	69	43,1	50	31,3	9,305	0,317
Tezgâhtarın yardımcı olmaması	34	21,3	107	66,9	19	11,9	9,505	0,301
Mağazaların kalabalık olması	40	25,0	90	56,3	30	18,8	6,841	0,554
Ödemede yaşanan problemler	37	23,1	81	50,6	42	26,3	12,103	0,147
Arzu edilen modeli bulamama	53	33,1	85	53,1	22	13,8	14,871	0,062
Modellerin kullanışlı olmaması	42	26,3	91	56,9	27	16,9	20,273	0,009
Kumaş kalitesinin iyi olmaması	41	25,6	92	57,5	27	16,9	3,292	0,915
Renk seçeneklerinin az olması	52	32,5	61	38,1	47	29,4	18,467	0,018
Etiketlerin okunamaması	52	32,5	62	38,8	46	28,8	9,659	0,290
Değişik ürünler içinden beden bulmakta zorlanma	53	33,1	74	46,3	33	20,6	5,642	0,687
Alınan ürünlerin taşınmasına ilişkin problemler	33	20,6	63	39,4	64	40,0	10,962	0,204

n=160

- Yaşlı erkek tüketicilerin gelir düzeyi ile giysi seçiminde dikkat ettikleri özelliklerden fiyatı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($P=0,009$) olduğu,

- Yaşlı erkek tüketicilerin gelir düzeyi ile giysi seçiminde dikkat ettikleri özelliklerden vücuda uygunluk arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($P=0,004$) olduğu görülmektedir.

Tablo 4'te yer alan araştırmaya katılan yaşlı erkek tüketicilerin giysi satın alırken karşılaştıkları problemlere ilişkin bulgular incelendiğinde en çok giyinme soyunma problemleri yaşadıkları, giyinme soyunma kabinlerinin dar olduğunu belirttikleri, arzu edilen modeli bulamadıkları, değişik ürünler içinde beden bulmakta zorlandıkları, renk seçeneklerinin azlığı, etiketlerin okunamadığı, ürünlerin karmaşık yerleştirilmesi konularında problemler yaşadıkları görülmektedir.

Ülkemizde gelişmiş bir hazır giyim sektörü olmasına rağmen iç piyasa için yaşlılara yönelik üretim yapan hazır giyim işletmesi bulunmamaktadır. Yaşlılar, büyük beden üreten işletmelerin ürünlerinden ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Bu durumda da yüksek maliyette ve kısıtlı modelde üretilen ürünlerden dolayı, yaşlı tüketicilerin ürün seçme imkânları düşük ve ödedikleri fiyat yüksek olmaktadır. Bu durum, ekonomik açıdan fazla refah içerisinde bulunmayan yaşlı tüketicilere yönelik gerekli alış-veriş imkânının oluşmasını önlemekte ve işletmeler yaşlı tüketici grubunu fazla dikkate almamaktadırlar.

2002 yılında Journal of Consumer Marketing adlı dergide yayınlanan Taylor ve Cosenza'nın çalışmasında; yaşlı kadınların giysi satın alırken giysilerin vücuda uygunluğu, görünümü, stili, fiyatı, renk ve kolay ütülenebilme özelliklerinin giysi tercihlerini etkiledikleri belirtilmiştir. Bu bulgulara göre yaşlı erkek ve yaşlı kadın tüketicilerin giysi tercihleri benzerlik göstermektedir.

Yapılan χ^2 ilişki analizi sonucunda anlamlı ilişki bulunan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Yaşlı erkek tüketicilerin gelir düzeyi ile giysi satın alırken karşılaştıkları problemlerden Ürünlerin karmaşık yerleştirilmesine ilişkin problemler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($P=0,001$) olduğu,
- Yaşlı erkek tüketicilerin gelir düzeyi ile giysi satın alırken karşılaştıkları problemlerden modellerin kullanışlı olmaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($P=0,009$) olduğu,
- Yaşlı erkek tüketicilerin gelir düzeyi ile giysi satın alırken karşılaştıkları problemlerden renk seçeneklerinin az olması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($P=0,018$) olduğu görülmektedir.

4- Sonuç

Yaşlı erkek tüketicilerin hazır giyim ürünlerini satın alma davranışlarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmanın sonucunda;

Türkiye'nin gelişmekte olan bir ülke olduğu için yaşlı nüfusunun yaş ortalamasının yaşlı sınırında olduğu, yaşlıların çoğunluğunun emekli maaşı ile geçindikleri, giysi seçiminde; giysinin rahatlığı, kullanışlılığı, dayanıklılığı, vücuda uygunluğu, kumaş kalitesi ve dikim kalitesi dikkat edilen en önemli

özellikleri olarak belirttikleri, giysinin ambalaj düzenlemesine, moda unsurlarını üzerinde taşımasına, markasına, aksesuar kalitesine, satış sonrası hizmetlerine ise önem göstermedikleri ortaya çıkmıştır.

Yaşlıların giysi satın alırken en çok giyinme soyunma problemleri yaşadıklarını, giyinme soyunma kabinlerinin dar olduğunu, arzu edilen modeli bulamadıklarını, değişik ürünler içinde beden bulmakta zorlandıklarını, renk seçeneklerinin az olmasını, etiketlerin okunmadığını, ürünlerin karmaşık yerleştirilmesine ilişkin problemler yaşadıklarını belirlenmiştir.

60 yaşından sonra insan vücut yapısında ve iskelet sisteminde önemli değişiklikler oluşmaktadır. Özel tüketici grubu içerisinde değerlendirilmesi gereken yaşlılara, üretilen giysilerinde bu değişiklikler göz önüne alınarak üretilmesi gerekmektedir.

Toplumumuzda genç ve orta yaş nüfusun çoğunlukta olmasından dolayı hazır giyim işletmeleri bu grupların beklentilerine göre üretimlerini yönlendirmektedir. Bu nedenle yaşlı erkek tüketiciler kendilerine özgü hazırlanmış kıyafet bulamadıklarını belirtmişlerdir.

Bu araştırma sonucunda, yaşlıların vücuda uygun, rahat, kullanışlı ve ekonomik giysilere ihtiyacı olduğu ve satış mekanlarında giyinme soyunma problemleri yaşadıkları ortaya konmaktadır. Hazır giyim işletmeleri, yaşlı tüketici kitlesinin gereksinimlerini dikkate alarak hızla artan yaşlı tüketiciye gerekli ürün ve hizmeti sunmalıdır.

Ayrıca hayatlarını kendi başlarına devam ettirmelerine katkıda bulunmak amacıyla, hazır giyim ürünlerinin satışını yapan mağazaların, sayıları gittikçe artan yaşlıların ihtiyaçlarını karşılayacak mağaza düzenlemelerine gitmeleri gerekmektedir.

Yararlanılan Kaynaklar

- Aydın, Semiha; Aydınç Bölat, Sevim; Arga, Meryem.(2003). Yaşlı Tüketicilerin Giyim Tercihleri, II . Ulusal Yaşlılık Kongresi, Denizli.
- Gür, H.; (2004) Sporcu Sağlığı, www.uludağ.edu.tr
- Kalınkara, Velittin.(2001). Gerontolojik Tasarımlar ve Yaşlıların Konutlarına Uygulanabilirliği, 1. Ulusal Yaşlılık Kongresi, 10-12 Ekim 2001, Ankara.
- Oğuz, P.; (1982). Yaşlıların Mediko Sosyal Sorunlarının Epidemiolojik İncelenmesi, Doçentlik Tezi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Toplum Hekimliği Bilim Dalı, Ankara.
- Oğuzhanoğlu, Nalan Kalkan;(2003). Yaşlanma ve Psikiyatrik Sorunlar, II . Ulusal Yaşlılık Kongresi, Denizli.
- Özgen, Ö. ve Ufuk, H. (1996). Yaşlıların Giysi Tüketimine Yönelik Davranışları ve Sorunları, H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 12(2).

Özgen, Özlen; Vural Tuba; Çivitci Şule; (2003). Yaşlılık – Disiplinler Arası Yaklaşım, Sorunlar, Çözümler(Editör:V. Kalıncara) Odak Yayım ve Dağıtım, Ankara.

Taylor, Susan Lee; Robert M. Cosenza. (2002). "Profiling later aged female teens: mall shopping behavior and clothing choice" Journal of Consumer Marketing. Tennessee.USA.